

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 573/2017-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. novembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Olosom, Karola Kašjaka 1, Rajecké Teplice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 18 C 12/2014 z 13. januára 2017 v časti jeho výroku o trovách konania a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co 194/2017 z 31. júla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. novembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 18 C 12/2014 z 13. januára 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v časti jeho výroku o trovách konania a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 194/2017 z 31. júla 2017 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 12/2014 na návrh sťažovateľa ako žalobcu smerujúcom proti [REDAKOVANÉ] ako žalovanej rozhodol o zrušení a vyporiadaní ich podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam tak, že nehnuteľnosti prikázal do vlastníctva žalovanej s povinnosťou vyplatiť sťažovateľovi náhradu v sume 22 679,92 €, a o trovách konania strán sporu rozhodol tak, že ich náhradu nepriznal žiadnej zo strán sporu. Okresný súd svoje rozhodnutia o trovách konania odôvodňoval existenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa, kedy v zmysle § 257 Civilného sporového priadku (ďalej aj „CSP“) súd výnimočne neprizná náhradu trov konania. Okresný súd dôvody hodné osobitného zreteľa videl v samotnom predmete sporu, pri ktorom súd nie je viazaný podanou žalobou, zároveň aj v tom, že v predžalobnej výzve sťažovateľ navrhoval vyporiadanie spoluvlastníctva odkúpením podielu sťažovateľa žalovanou alebo spoločný predaj nehnuteľností, v žalobe navrhoval vyporiadanie nariadením predaja nehnuteľností s rozdelením výťažku a po zmene žaloby navrhoval prikázanie nehnuteľností do vlastníctva žalovanej s povinnosťou vyplatiť mu náhradu za jeho podiel v sume 22 679,92 €. Podľa okresného súdu preto nemožno v danom prípade jednoznačne vyvodiť úspech žalobcu v celom konaní a neúspech žalovanej s prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľ vedel o tom, že žalovaná v sporných nehnuteľnostiach žije a má záujem o kúpu jeho podielu, avšak za inú cenu, ako navrhoval sťažovateľ.

3. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil odvolaním sťažovateľa napadnutý rozsudok okresného súdu v časti jeho výroku o trovách konania a o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalovaná má nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %. Krajský súd v dôvodoch svojho rozhodnutia zdôraznil, že sťažovateľovi už pred podaním žaloby bol známy záujem žalovanej o nadobudnutie jeho podielu na nehnuteľnostiach a jedinou spornou vecou bola výška kúpnej ceny za podiel sťažovateľa, a uviedol: *„Nemožno... objektívne zhodnotiť, že konanie vo veci a tým aj trovy konania zavinila žalovaná. Uvedené podporuje fakt, že konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je špecifickým konaním, pri ktorom je potrebné prihliadnúť predovšetkým na to, že v tomto konaní majú sporové strany postavenie žalobcu, ako aj postavenie žalovaného (zásada iudicium duplex). Táto skutočnosť sa prejavuje najmä tým, že podaním žaloby žalobcu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je uplatnené aj rovnaké právo žalovaného, a taktiež jeho právo na súdnu ochranu v tejto veci. V tomto ohľade súd nie je viazaný návrhmi sporových strán, pretože spôsob vyporiadania sa týka oboch strán sporu. Súd prvej inštancie síce výrok o nepriznaní trov konania žiadnej zo strán sporu nesprávne odôvodnil (s poukazom na § 257 C. s. p.) tým, že o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti rozhodol iným spôsobom ako to požadoval žalobca, to však nič nemení na správnosti tohto výroku. S ohľadom na uvedené, prihliadajúc na správanie sa žalovanej pred podaním žaloby ako aj počas konania odvolací súd dospel k záveru, že konečné rozhodnutie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva je v prospech oboch strán sporu a je preto spravodlivé, ab žalobca a žalovaná znášali sami trovy konania, ktoré im v súvislosti s takýmto konaním vznikli...“*

4. Podstatná časť sťažostnej argumentácie sťažovateľa pozostáva z tvrdenia o nesprávnosti a nepresvedčivosti záverov krajského súdu pri rozhodovaní o trovách prvostupňového konania s poukázaním na to, že *„Tvrdenie súdov, že... v konaní nebol úspešný, neobstojí. V konaní... totiž navrhoval zrušiť podielové spoluvlastníctvo, čo súd v merite rozsudku i plne akceptoval.“*, pričom podľa sťažovateľa pri zrušení podielového spoluvlastníctva a prikázaní nehnuteľností do vlastníctva žalovanej s povinnosťou vyplatiť sťažovateľovi náhradu rozdiel medzi ním požadovanou náhradou za jeho spoluvlastnícky podiel v sume 25 000 € a súdom priznanou náhradou 22 679,92 € predstavuje jeho úspech

v konaní vo výške 90,71 %. Sťažovateľ videl porušenie svojich práv aj v spôsobe, ako krajský súd rozhodol o trovách odvolacieho konania, keď podľa sťažovateľa z výroku o trovách odvolacieho konania „*nie je zrejmé, kto má nahradiť trovy odvolacieho konania a taktiež, že o výške trov bude rozhodnuté následne samostatným uznesením*“.

5. Na základe takto vymedzenej argumentácie sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu rozsudkom okresného súdu v časti jeho výroku o trovách konania a uznesením krajského súdu, zruší napadnuté rozhodnutia a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a prizná sťažovateľovi náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

9. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

10. Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľ sa z dôvodov vymedzených v bode 4 tohto uznesenia domáha vyslovenia porušenia ním označených základných a iných práv rozsudkom okresného súdu v časti výroku o trovách konania, konkrétne o nepriznaní náhrady trov konania žiadnej zo strán sporu vo veci o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva strán a uznesením krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách prvostupňového konania a žalovanej bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

11. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že v súlade s princípom subsidiarity nie je daná jeho právomoc na prieskum napadnutého rozsudku okresného súdu, ktorý bol na základe riadneho opravného prostriedku – odvolania preskúmaný krajským súdom ako súdom odvolacím, a preto sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci. Ústavný súd sa preto v ďalšom pri predbežnom prerokovaní sťažnosti obmedzil na

skúmanie, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

13. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo v samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

14. Ústavný súd zvyrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uviedol: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované

so zreteľom na konkrétny prípad“ (napr. Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

15. Ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania, a ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania a k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

16. Ústavný súd pre účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z hľadiska sťažovateľom uplatnenej sťažnostnej argumentácie a konštatuje, že krajský súd sa ústavne udržateľným spôsobom vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodnými v danej veci a svoje závery dostatočne odôvodnil tak, ako sú zhrnuté v časti I tohto uznesenia.

17. Vzhľadom na posudzovaný predmet napadnutého uznesenia krajského súdu by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch napadnutého uznesenia rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.

18. Ústavný súd zdôrazňuje, že v obdobných veciach, ako je vec sťažovateľa, posudzoval rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov o trovách konania a ich nepriznaní žiadanej zo strán pri meritórnom rozhodovaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva (porovnaj m. m. I. ÚS 401/2017, III. ÚS 31/2015) a vo veci sťažovateľa nezistil žiadne okolnosti, ktoré by mohli odôvodňovať odchýlenie sa od svojich predchádzajúcich záverov.

19. Pokiaľ ide o sťažnostné námietky sťažovateľa smerujúce voči výroku napadnutého uznesenia krajského súdu o trovách odvolacieho konania, ústavný súd konštatuje, že v tejto časti krajský súd formuloval svoj výrok plne v súlade s novou právnou úpravou podľa § 262 CSP.

20. Ústavný súd zdôrazňuje, že ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania.

21. Z uvedených dôvodov ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného uznesenia krajského súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených práv uznesením krajského súdu, odmietol jeho sťažnosť v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na to, že sťažnosť ako celok bola odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2017